

**Informacja w sprawie zatrudnienia obywateli polskich
w państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii
oraz obywateli państw EOG w Polsce.**

System pozyskiwania informacji na temat funkcjonowania rozwiązań przejściowych w obszarze swobodnego przepływu pracowników w Unii Europejskiej, przyjęty przez KERM 16 lipca 2004 roku, przewiduje przedstawianie przez ministerstwo właściwe ds. pracy w cyklu półrocznym informacji na temat legalnego zatrudnienia obywateli polskich w państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego i obywateli tych państw w Polsce. Pierwsza informacja przedstawiona została członkom KERM 26 października 2004 r., a ostatnia – 3 listopada 2006 r. Niniejszy materiał stanowi szóstą informację obejmującą – w zależności od możliwości uzyskania informacji od partnerów zagranicznych¹ – okres do końca roku 2006, w niektórych przypadkach uwzględniając także pierwsze miesiące 2007 r.

Materiał przedstawia zebrane informacje w czterech częściach. Część I zawiera aktualne informacje na temat dostępu polskich obywateli do rynków pracy pozostałych państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) i Szwajcarii oraz omawia perspektywy dalszej liberalizacji. W tej części zawarte są również informacje na temat warunków dostępu obywateli państw EOG do polskiego rynku pracy.

Kolejne części materiału zawierają dane statystyczne: część II - nt. obywateli polskich, którzy w okresie podjęli pracę zarobkową w poszczególnych państwach EOG (w oparciu o dane pozyskane z poszczególnych państw członkowskich za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych), a część III opracowania zawiera informacje nt. liczby obywateli państw EOG podejmujących pracę w Polsce. Ostatnia część opracowania zawiera dane obejmujące liczbę formularzy E-101 wydawanych przez ZUS pracownikom zatrudnionym w polskich przedsiębiorstwach oraz osobom prowadzącym indywidualną działalność gospodarczą, wykonującym pracę za granicą w ramach transgranicznego świadczenia usług.

Najważniejsze wnioski płynące z analizy zebranych w niniejszym opracowaniu danych są zbliżone do prezentowanych we wcześniejszych informacjach. Migracje zagraniczne pracowników polskich systematycznie zwiększają swoją dynamikę po wstąpieniu Polski do UE. Polsce przyniosło to korzyści finansowe w postaci zwiększonych indywidualnych transferów pieniężnych. Migracja zarobkowa zwiększa możliwości podjęcia pracy i zdobycia doświadczenia, co jest ważne zwłaszcza w przypadku młodzieży. Jednak o pełnym sukcesie

¹ Pozyskanie danych statystycznych jest utrudnione zarówno ze względu na zróżnicowane okresy ich udostępniania jak i nieporównywalność w wyniku stosowania niejednorodnych systemów ich gromadzenia w poszczególnych państwach. Na problemy związane z pozyskiwaniem danych dot. skali migracji zwróciła uwagę także Komisja Europejska w *Sprawozdaniu z funkcjonowania ustaleń przejściowych określonych w Traktacie o przystąpieniu z 2003 r.* Brak harmonizacji i porównywalności pozyskanych danych stanowi poważną przeszkodę przy próbach podsumowania ogólnej liczby Polaków zatrudnionych w EOG.

migracji zarobkowych będzie można mówić wtedy, gdy zauważalne staną się powroty Polaków, bogatszych o kapitał finansowy i społeczny, którzy wesprą polską gospodarkę swoją przedsiębiorczością i inwestycjami. Polska ma szansę powtórzyć sukces Irlandii, do której wraz z migracjami powrotnymi jej obywateli popłynął szeroki strumień inwestycji. Obecnie trwa debata publiczna wokół tematu jak skutecznie zachęcać emigrantów do powrotu, a Rząd RP pracuje nad rozwiązaniami i zachętami mającymi je ułatwić.

Z drugiej strony, Polska odczuwa konsekwencje odpływu wykwalifikowanych pracowników, przejawiające się niedoborami w niektórych sektorach rynku pracy i zawodach, takich jak budownictwo, transport, przemysł stoczniowy, sektor rolny i medyczny. Zmniejszanie się zasobów specjalistów w kraju pociąga za sobą presję na wzrost płac, którą w niektórych sektorach obserwujemy w ostatnim okresie. Nie zawsze wzrostowi płac towarzyszy taki sam wzrost efektywności pracy. W dłuższej perspektywie może to mieć znaczące konsekwencje dla sytuacji na rynku pracy i rozwoju gospodarczego. Już dziś Polska jest zmuszona do uzupełniania niedoborów siły roboczej pracownikami z państw trzecich.

Analiza liczby wydanych w Polsce zezwoleń na pracę dla obywateli EOG oraz wydanych im kart pobytu obywatela UE/EOG (część III) wskazuje niezmiennie na bardzo niską obecność tych osób na polskim rynku pracy. Otwarcie rynku pracy dla obywateli Bułgarii i Rumunii nie spowodowały znaczącego wzrostu imigracji z tych państw do Polski. Należy jednak podkreślić, że konsekwencje tych decyzji będą możliwe do oceny dopiero w dłuższym okresie.

I. SWOBODNY PRZEPIY W PRACOWNIKÓW Z I DO POLSKI – UWARUNKOWANIA PRAWNO-POLITYCZNE

Poniższa informacja zawiera dane wg stanu na dzień 19 kwietnia 2007 r.

Zasady dostępu do rynku pracy - uregulowania traktatowe i perspektywa zmian

Od przedstawienia poprzedniej informacji nie nastąpiły znaczące zmiany w przepisach wewnętrznych poszczególnych państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego regulujących zasady dostępu obywateli polskich do ich rynków pracy. Obywatele polscy mają swobodny dostęp do rynków pracy **Wielkiej Brytanii, Irlandii i Szwecji** oraz **nowych państw członkowskich UE** za wyjątkiem **Malty** (od 1 maja 2004 r.), a także **Hiszpanii, Portugalii, Grecji, Finlandii i Islandii** (od 1 maja 2006 r.) oraz **Włoch** (od 31 lipca 2006 r.). Rządy wszystkich powyższych państw nadal dobrze oceniają decyzję o odstąpieniu od rozwiązań przejściowych.

Wraz z wejściem do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia br. **Bułgarii i Rumunii**, polscy obywatele zyskali dostęp do rynku pracy tych państw.

W państwach członkowskich utrzymujących restrykcje coraz bardziej zyskuje na znaczeniu pogląd mówiący o potrzebie odstąpienia od rozwiązań przejściowych w obszarze swobody przepływu pracowników. Wynika to z ogólnej poprawy sytuacji na rynkach pracy poszczególnych państw UE, a także trwającej dobrej koniunktury gospodarczej, która kreuje zapotrzebowanie na pracowników napływowych. Państwa członkowskie UE dostrzegają korzyści, jakie liberalizacja dostępu do rynku pracy dla obywateli nowych państw UE przyniosła przede wszystkim Wielkiej Brytanii i Irlandii. W większości tych z nich, które utrzymują rozwiązania przejściowe zaowocowało to decyzjami o rozpoczęciu procesu stopniowego otwierania się na pracowników z Polski. Proces ten będzie postępował i, o ile nie nastąpią nieprzewidziane okoliczności (takie jak kryzys polityczny w Królestwie Niderlandów, który opóźnił zapowiadaną na 1 stycznia 2007 r. liberalizację), obywatele polscy będą mieć dostęp do rynków pracy większości państw obszaru EOG przed terminowym zakończeniem drugiego okresu przejściowego 1 maja 2009 r.

Procesy zmierzające do pełnej liberalizacji przepływu pracowników są najbardziej zaawansowane w **Królestwie Niderlandów**. Rząd tego kraju wyraził gotowość co do otwarcia rynku pracy dla obywateli nowych państw członkowskich. W dniu 10 kwietnia br. Minister Spraw Społecznych i Zatrudnienia Królestwa Niderlandów Pan Piet Hein Donner przedstawił pozytywną opinię w tej sprawie i zarekomendował Parlamentowi haskiemu odstąpienie od rozwiązań przejściowych. Pozytywna opinia ministra właściwego ds. społecznych i zatrudnienia stanowiła warunek zniesienia rozwiązań przejściowych przez Niderlandy, jednak ostateczna decyzja w tej sprawie zostanie podjęta przez Parlament². Specjalna debata poświęcona temu zagadnieniu ma odbyć się w pod koniec kwietnia br. Niezmiennie od 2004 r., dla wybranych sektorów KN stosuje już tzw. uproszczoną procedurę wydawania pozwoleń na pracę, polegająca na odstąpieniu od konieczności przeprowadzania

² W dniu 26 kwietnia 2007 r. Parlament Królestwa Niderlandów podjął decyzję o otwarciu od 1 maja br. rynku pracy tego kraju dla obywateli 8-u nowych państw członkowskich Unii Europejskiej, które przystąpiły do UE w 2004r., a zatem także dla obywateli polskich.

testu rynku pracy. Sektory te ulegają zmianie w zależności od potrzeb rynku pracy KN. Obecnie uproszczona procedura dotyczy 39 z 69 sektorów (pełna lista: Aneks 1).

W wyniku decyzji głównych partii politycznych **Danii** w kwietniu 2006 roku ograniczenia dostępu do duńskiego rynku pracy dla obywateli nowych państw członkowskich Unii Europejskiej (bez Malty i Cypru) zostały utrzymane, jednak w częściowo złagodzonej formie (przy wydawaniu pozwolenia na pracę nie jest przeprowadzany test rynku pracy). Obecnie w toku trwającej w Danii debaty pojawiają się głosy opowiadające się za zniesieniem regulacji przejściowych przed 2009 rokiem, wskazujące na impulsy rozwojowe w gospodarce duńskiej powodowane napływem pracowników z państw nowoprzyjętych, a szczególnie w sektorze budownictwa. Rząd Królestwa Danii jest jednak obecnie zdecydowany utrzymać wymóg uzyskiwania pozwoleń na pracę.

Rozwiązania wprowadzone przez **Norwegię** przewidują, że każdy obywatel nowego państwa Unii Europejskiej, spełniający warunki formalne (tj. praca w pełnym wymiarze etatu z wynagrodzeniem zgodnym z obowiązującym prawem pracy) zezwolenie na pobyt z możliwością pracy otrzymuje.

Francja nadal utrzymuje ograniczenia przejściowe w dostępie obywateli nowych państw członkowskich do francuskiego rynku pracy z zamiarem stosowania ich do dnia 1 maja 2009 r. Równocześnie od 1 maja 2006 r. Francja przystąpiła do stopniowego i kontrolowanego otwarcia rynku pracy poprzez częściową liberalizację obejmującą 7 sektorów (budownictwo i roboty publiczne; hotelarstwo, gastronomia i żywienie; rolnictwo; mechanika i obróbka metali; przemysł przetwórczy; handel i sprzedaż; utrzymanie czystości) i 62 zawody, w których występują niedobory siły roboczej (pełna lista: Aneks 2). Wprowadzone ułatwienia dotyczą uproszczonej procedury wydawania pozwoleń na pracę, polegającej na zniesieniu testu rynku pracy w odniesieniu do ww. sektorów i zawodów.

Analogiczne rozwiązania funkcjonują w **Belgii i Luksemburgu**, gdzie otwarty jest dostęp do pewnych grup zawodów w określonych sektorach. W Belgii każdy z regionów przygotował osobną listę zawodów uznanych za deficytowe, których dotyczą wprowadzane ułatwienia (m.in. pozwolenie na pracę wydawane jest w trybie uproszczonym, w ciągu 5-dni roboczych). Od dnia 1 kwietnia 2007 r. administracja belgijska wprowadziła obowiązek rejestracji pracowników zagranicznych oraz zagranicznych przedsiębiorców indywidualnych podejmujących tymczasową pracę w Belgii - w ramach projektu LIMOSA. Projekt ma na celu stworzenie lepszych gwarancji dla swobodnego przepływu usług i pracowników, a także ułatwienie procedur administracyjnych związanych z działalnością przedsiębiorstw. Natomiast w Luksemburgu liberalizacja obejmuje następujące sektory: rolnictwo i uprawa winorośli, usługi hotelarskie i gastronomia, wykwalifikowana opieka nad osobami starszymi.

Na podstawie Protokołu do porozumienia **Szwajcaria** – WE, który wszedł w życie 1 kwietnia 2006r., władze szwajcarskie określiły roczne kontyngenty zatrudnienia obywateli nowych państw członkowskich (bez Cypru i Malty), liczone od 31 maja do 31 maja roku następnego. Kontyngent na okres 31 maja 2006 – 31 maja 2007 wynosi 15,8 tys. pozwoleń na pracę do 1 roku i 1,7 tys. na dłuższy okres³.

Austria i Niemcy zapowiadają utrzymanie restrykcji w mocy do końca drugiego okresu przejściowego, a najprawdopodobniej będą również chciały przedłużyć ich stosowanie do końca trzeciego okresu przejściowego w 2011 r. W Austrii od dnia 1 listopada 2006 r.

³ Dodatkowo, na okres od wejścia w życie Protokołu do rozpoczęcia pierwszego okresu kontyngentowego (31 maja) ustalono kontyngent przejściowy wysokości 2 tys. 067 zezwoleń na pracę na okres do 1 roku i 217 na okres dłuższy.

zliberalizowany został dostęp obywateli nowych krajów członkowskich do wykonywania pracy w charakterze pomocy domowej.

Zniesienie środków równoważnych

Wobec obywateli państw EOG, które stosują rozwiązania przejściowe w zakresie przepływu pracowników, nowe państwa członkowskie mogą utrzymać w mocy środki równoważne. Polska, obok Słowenii i Węgier, korzystała z tego uprawnienia.

Analizy wykazały jednak, że po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej nastąpił znaczny spadek liczby wydanych zezwoleń na pracę w Polsce dla obywateli państw EOG, którzy podlegali obowiązkowi posiadania zezwolenia na pracę. W związku z tym Minister Pracy i Polityki Społecznej uznał, że utrzymywanie ograniczeń przepływu pracowników z niektórych państw EOG nie jest konieczne dla ochrony polskiego rynku pracy.

Mając na uwadze m.in. tę okoliczność, Minister Pracy i Polityki Społecznej, po uzyskaniu aprobaty ze strony Komitetu Europejskiego Rady Ministrów (17.11.2006 r.), Komitetu Rady Ministrów (19.12.2006 r.) oraz Rady Ministrów (w trybie obiegowym) uchylił rozporządzenie z dnia 21 lipca 2006 r. w sprawie zakresu ograniczeń w sferze wykonywania pracy przez cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W ten sposób swobodny dostęp do rynku pracy uzyskali obywatele tych państw EOG, które stosują nadal ograniczenia przepływu pracowników z Polski.

Otwarcie rynku pracy dla obywateli Bułgarii i Rumunii

Zgodnie z tzw. Traktatem Akcesyjnym z 2005 r., dotyczącym przystąpienia Bułgarii i Rumunii do UE, przez okres dwóch lat od dnia przystąpienia Polska (jak też inne „obecne” państwa członkowskie) będzie stosować wobec obywateli bułgarskich i rumuńskich środki krajowe (ew. również środki wynikające z umów dwustronnych) regulujące dostęp do rynku pracy. Obecne państwa członkowskie mogą jednak zapewnić szerszy zakres swobody przemieszczania się, niż istniejący w dniu przystąpienia Bułgarii i Rumunii, włączając w to pełny dostęp do rynku pracy.

Obywatele Bułgarii i Rumunii zyskali swobodny dostęp do rynku pracy w Polsce z dniem przystąpienia tych państw do UE.

Podejmując decyzję w tej sprawie brano pod uwagę doświadczenia uzyskane po rozszerzeniu UE w 2004 r. Wzrost przepływów migracyjnych do państw członkowskich UE, które zdecydowały się na otwarcie rynku pracy, nie spowodował zakłóceń w funkcjonowaniu rynków pracy, a napływ pracowników miał raczej charakter uzupełniający i odpowiadał potrzebom gospodarki. Ponadto migracje obywateli Bułgarii i Rumunii skupiają się na państwach basenu Morza Śródziemnego, a ich przyjazdy do Polski mają charakter marginalny. Nie bez znaczenia był również fakt, że Polska konsekwentnie opowiada się za wprowadzeniem pełnej swobody przepływu osób w ramach UE.

Mimo pozytywnej oceny konsekwencji otwarcia rynku pracy dla obywateli państw UE8, zdecydowana większość tzw. starych krajów UE oraz Węgry nie otworzyła swojego rynku pracy dla obywateli Bułgarii i Rumunii. Poza Polską, obywatele Bułgarii i Rumunii mogą obecnie podejmować pracę bez konieczności ubiegania się o zezwolenie jedynie w Szwecji, Finlandii, Litwie, Łotwie, Estonii, Czechach, Słowacji, Słowenii i Cyprze.

Współpraca z państwami członkowskimi w zakresie swobody przepływu pracowników

Przed 1 maja 2006 r. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej⁴ prowadziło intensywne działania bilateralne i wielostronne w kwestii zniesienia ograniczeń w swobodnym przepływie osób wprowadzonych przez niektóre państwa UE-15 wobec nowych państw członkowskich UE.⁵ W obecnej sytuacji znaczącego poszerzenia dostępu do rynków pracy państw członkowskich UE i EOG, a także wobec rosnących trudności w zaspokojeniu zapotrzebowania na siłę roboczą w Polsce, rezygnacja z rozwiązań przejściowych przez kolejne kraje nie jest już kwestią priorytetową. Z związku z powyższym, w ostatnich miesiącach działania resortu koncentrowały się na wymianie informacji o rozwiązaniach w dostępie do rynku pracy, zwalczaniu nieuczciwego pośrednictwa pracy czy zapewnieniu pracownikom dostępu do przejrzystej informacji.

W tego rodzaju działaniach mieści się wspólna deklaracja Ministrów Pracy Danii i Polski w zakresie wzmożonej współpracy pomiędzy Polską i Danią w odniesieniu do mobilności pracowników i usług (ang: *Joint Declaration on increased cooperation between Poland and Denmark in relation to mobility of workers and services*). Deklaracja ta, podpisana w dniu 19 marca br., ma charakter ogólny i jest przede wszystkim sygnałem politycznym skierowanym do społeczeństw obu krajów, przedsiębiorców i partnerów społecznych mówiącym o gotowości współpracy dwustronnej ukierunkowanej na zniesienie barier w przepływie pracowników i usług pomiędzy Polską i Danią, a także na zwalczanie powstających w tym obszarze nieprawidłowości.

Wyjazdy Polaków w ramach swobody świadczenia usług

Należy zauważyć stale zwiększające się zainteresowanie świadczeniem usług lub podejmowaniem działalności gospodarczej przez obywateli lub polskich przedsiębiorców na rynkach innych państw członkowskich. W ubiegłym roku nastąpił wręcz skokowy wzrost liczby formularzy E-101 wydanych przez ZUS delegowanym z Polski pracownikom⁶. Pracownikom delegowanym do Belgii, Francji, Niderlandów i Danii wydano dwukrotnie więcej formularzy, a w przypadku Norwegii – prawie trzykrotnie więcej. W liczbach bezwzględnych w 2006 r. największy wzrost wystąpił w liczbie formularzy wydanych dla pracowników delegowanych do Niemiec – ponad 20 tys. więcej niż w roku poprzednim. Polskie firmy usługowe pracują przede wszystkim w sektorze budowlanym (zadania wykończeniowe, modernizacyjne, remonty i renowacje), ale także w zakresie montażu przemysłowego oraz rolnictwa. Zjawisko to należy oceniać pozytywnie, gdyż oznacza to, że polskie firmy są coraz bardziej konkurencyjne i cenione w państwach UE.

Z drugiej strony, w przypadku państw stosujących ograniczenia dostępu do rynku pracy te formy działalności usługowej mają w pewnej liczbie wypadków charakter pozorny. Obchodzenie przepisów ograniczających dostęp do rynku pracy za pomocą prób wykorzystywania innych swobód rynku wewnętrznego UE prowadzi do pogorszenia postrzegania przedsiębiorców z Polski. Niektórzy polscy przedsiębiorcy nie zapewniają

⁴ Do 1 listopada 2005 r. działania z tym zakresie prowadzone były przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy.

⁵ Zostały one dokładnie omówione w *Informacji w sprawie zatrudnienia obywateli polskich w innych państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii oraz obywateli państw EOG w Polsce* z dnia 24 kwietnia 2006 r. Obejmowały one m.in. rozmowy członków kierownictwa MPiPS z ministrami Niderlandów, Norwegii, Hiszpanii, Francji, Belgii, Niemiec, a także spotkania na szczeblu eksperckim z przedstawicielami władz oraz środowisk gospodarczych i związków zawodowych Danii, Szwecji, Hiszpanii, Niemiec, Austrii.

⁶ Patrz Tabela 9. na s. 20.

swoim pracownikom warunków płacowych i zatrudnienia zgodnych z minimalnymi standardami obowiązującymi w kraju wykonywania usługi (do czego zobowiązują ich funkcjonujące w tym zakresie przepisy prawa wspólnotowego), czego skutkiem są protesty związków zawodowych, organizacji profesjonalnych i administracji lokalnych.

Odnutowywane są też przypadki nieuczciwych działań ze strony przedsiębiorców ze starych państw członkowskich, którzy zakładają w Polsce przedsiębiorstwa wyłącznie w celu późniejszego delegowania pracowników do swojego kraju pochodzenia.

Między innymi ze względu na tego typu zjawiska niektóre stare państwa członkowskie traktują łącznie przepływ pracowników i świadczenie usług, co znajduje efekt w stosowaniu dyskryminujących przedsiębiorców z nowych państw członkowskich przepisów lub praktyk, w szczególności dotyczących delegowania pracowników. Przykładem takich działań są kontrole polskich firm w Niemczech, prowadzone drastycznymi, policyjnymi metodami oraz restrykcje i zabezpieczenia finansowe na poczet przyszłych kar stosowane w przypadku podejrzenia przedsiębiorstwa o nieprawidłowości. W Królestwie Niderlandów nadal utrzymywany jest system notyfikacji zamiaru świadczenia usługi na terenie tego kraju, obejmujący tylko podmioty zarejestrowane w państwach, wobec których stosowane są rozwiązania przejściowe. Obowiązuje on mimo wielokrotnych interwencji MPiPS oraz wezwania do usunięcia tego wymogu przez Komisję Europejską, która w grudniu ubiegłego roku w formie uzasadnionej opinii zwróciła się do Rządu Niderlandów w tej sprawie. Innym problemem jest odnotowywane w Szwecji wymuszanie na firmach świadczących usługi (m.in. przez blokowanie placów budowy) przystępowania do układów zbiorowych.

Unikanie takich zjawisk poprzez otwarcie możliwości pracy legalnej stanowi ważny argument nowych państw członkowskich w rozmowach na temat otwierania rynków pracy. Strona polska przedstawiała sprawę nieuzasadnionych ograniczeń w zakresie swobody świadczenia usług zarówno w rozmowach bilateralnych, jak i na forach europejskich.

II. OBYWATELE POLSKI NA RYNKACH PRACY PAŃSTW EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO I SZWAJCARII

Ze względu na różne systemy ewidencjonowania przepływów migracyjnych w poszczególnych krajach poniższe dane powinny być traktowane jako orientacyjny wskaźnik zainteresowania obywateli polskich danym rynkiem pracy, nie zaś jako ścisła liczba Polaków pracujących w danym państwie. Analizując poniższe dane trzeba uwzględnić także następujące czynniki:

- *dane nie obejmują pracy niezalegalizowanej;*
- *dane na temat liczby osób, które w określonym okresie otrzymały zezwolenie na pracę lub ją podjęły, nie oznaczają faktycznej i stałej obecności takiej liczby pracowników – znaczna część zatrudnienia Polaków ma charakter sezonowy i krótkookresowy, a opuszczanie rynku pracy nie jest rejestrowane;*
- *znacząca liczba obywateli polskich może pracować na podstawie zezwoleń udzielonych przed 1 maja 2004 r. lub też zgodnie z Traktatem o Przystąpieniu po nieprzerwanym 12-miesięcznym dostępie do rynku pracy danego państwa uzyskali stały dostęp do rynku pracy (żadne z państw członkowskich nie dysponuje danymi w tym zakresie);*
- *obowiązująca w stosunkach z szeregiem państw swoboda przepływu pracowników oznacza brak zezwoleń na pracę, a tym samym brak ścisłej ewidencji zatrudnienia cudzoziemców.*

Austria

W 2006 r. wydano obywatelom polskim 10.828 zezwoleń na pracę, o 8,9% więcej niż w 2005 r. Ich udział w liczbie wydanych zezwoleń dla obywateli dziesięciu nowych państw członkowskich wynosi 29% i jest w tej grupie państw po raz pierwszy najwyższy.

Zezwolenia na pracę, względnie potwierdzenia oddelegowania w przypadku realizacji umów o dzieło otrzymało, m.in. (w nawiasie podano dane za rok 2005):

- 5.324 (5.191) pracowników sezonowych;
- 3.302 (2.124) osób ubiegających się o potwierdzenie stałego dostępu do rynku pracy;
- 784 (1.299) pracowników oddelegowanych w sektorach zliberalizowanych;
- 259 (255) pracowników oddelegowanych w sektorach wyłączonych ze swobody świadczenia usług;
- 131 (139) osób zaliczanych do personelu kluczowego.

Na koniec 2006 r. w Austrii było zatrudnionych 13.416 obywateli polskich, co stanowiło 3,4% wszystkich zatrudnionych cudzoziemców; na koniec 2005 r. odsetek ten wynosił 2,8%.

Według danych szacunkowych Wydziału Ekonomicznego Ambasady RP, w 2006 r. w Austrii mogło przebywać w celach zarobkowych, łącznie z pracownikami delegowanymi i osobami podejmującymi w tym kraju samodzielną działalność gospodarczą ok. 25.000 obywateli polskich.

Austria nadal stosuje wobec nowych państw członkowskich wymóg uzyskiwania „potwierdzenia oddelegowania” dla wykonywania usług z sektora zliberalizowanego, mimo zakwestionowania tej praktyki przez ETS.

Rząd austriacki przedłużył o kolejne trzy lata, do 2009 r. okres obowiązywania regulacji ograniczających dostęp m.in. polskich obywateli i przedsiębiorstw do miejscowego rynku pracy oraz wybranych sektorów usług. Federalne Ministerstwo Gospodarki i Pracy rozpatruje wprowadzenie w 2007 r. ułatwień w zatrudnianiu zagranicznych pracowników wykwalifikowanych o specjalnościach technicznych.

Belgia

W 2006 r. obywatelom polskim wydano 17 541 pozwoleń na pracę typu A (zezwolenia wydawane na czas nieokreślony) i B (pozwolenie na pracę u konkretnego pracodawcy, wydawane maksymalnie na 12 miesięcy z możliwością przedłużenia), co stanowi 51,5% wszystkich wydanych pozwoleń obywatelom państw, które wstąpiły do UE w 2004 r. (oprócz Malty i Cypru). Najwięcej, 16.647 pozwoleń dla Polaków, czyli prawie 93% wydano we Flandrii, najmniej 400 w Walonii.

Dla porównania w okresie 01.-06. 2006 r. wydano obywatelom polskim 3 375 pozwoleń na pracę, w tym 3 149 pozwoleń typu B w większości przyznanych pracownikom sezonowym (wobec 3 861 pozwoleń uzyskanych przez wszystkich obywateli z nowych państw członkowskich).

Ogromny wzrost liczby wydanych pozwoleń w II półroczu 2006 r. związany jest z wprowadzeniem procedur ułatwiających uzyskanie pozwolenia na pracę typu B w branżach, gdzie zapotrzebowanie na pracowników jest największe. Od czerwca 2006 r. rządy regionalne publikują listy zawodów deficytowych (113 we Flandrii, 63 w Walonii, 52 w Brukseli) dla których uprościły i skróciły procedurę wydawania pozwoleń na pracę do 5-ciu dni roboczych.

Doprowadziło to do masowego opuszczania szarej strefy i podejmowania pracy przede wszystkim w budownictwie, zaliczonym do zawodów deficytowych.

Stale wzrasta liczba Polaków pracujących w instytucjach europejskich, np. w 2006 r. w KE pracowało 615 osób.

Bulgaria

Brak danych.

Cypr

Z informacji udostępnianych przez cypryjskie Ministerstwo Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (stan na październik 2006r.) wynika, że w Republice Cypryjskiej oficjalnie zatrudnionych było 3403 pracowników z Polski, co stanowi ponad 17% wszystkich zatrudnionych pracowników z krajów UE. Największa grupa Polaków była zatrudniona w hotelarstwie (944 osoby), w budownictwie (821 osób), w restauracjach (469 osób) i w przemyśle (397 osób).

Dodatkowo w okresie sezonu turystycznego, tj. od maja do października, mogło być zatrudnionych nawet 2 tysiące osób. Poza tym Ambasada RP w Nikozji szacuje, iż w Republice Cypryjskiej przebywa około 1.5 tysiąca osób, zatrudnionych bez pisemnej umowy o pracę, które nie posiadają też ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

Do pracy na Cyprze przyjeżdżają głównie osoby o niskim statusie ekonomicznym i społecznym, przeważnie z województw świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego.

Czechy

Od początku 2006 r. w Republice Czeskiej odnotowywany jest wzrost zatrudnienia obcokrajowców, w tym pracowników z EOG. Najwyższą dynamikę wzrostu wśród obywateli EOG i państw trzecich ma zatrudnienie obywateli polskich, co wskazuje na fakt, że czeski rynek pracy staje się coraz bardziej interesujący dla Polaków.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. w Republice Czeskiej pracowało **17 149** obywateli polskich (w tym 3 390 kobiet). Oznacza to, że w 2006 r. liczba Polaków zatrudnionych w Republice Czeskiej wzrosła o ok. 35,7% w stosunku do 2005 roku. Polacy stanowią 9,3% ogółu zatrudnionych obcokrajowców i są trzecią co do wielkości grupą zatrudnionych w Czechach cudzoziemców po Słowakach (85 tys.) i Ukraińcach (44 tys.).

Dania

W okresie 2006 r. polscy obywatele uzyskali łącznie **7 076** pozwoleń na pracę i pobyt. Oznacza to znaczący wzrost w porównaniu z rokiem 2005, kiedy łącznie wydano **2 421** takich pozwoleń. Pozwolenia wydane dla Polaków stanowiły ok. 68 % wszystkich pozwoleń wydanych dla obywateli nowych państw członkowskich UE, podejmujących pracę w Danii.

Estonia

Administracja estońska nie zbiera danych nt. podejmujących pracę w Estonii obywateli krajów UE. Do 31 lipca 2006 r. dostępne były dane o liczbie wydanych pozwoleń na pobyt dłuższy niż 6 miesięcy, jednak od 1 sierpnia 2006 r. wymóg ten został zniesiony.

W okresie od 01.01.2006 r. do 31.07.2006 r. pozwolenia na pobyt czasowy wydano lub przedłużono 57 obywatelom polskim, natomiast w ciągu roku 2005 wydano lub przedłużono pozwolenia na pobyt **45** obywatelom polskim.

Finlandia

Mimo wprowadzenia 5 czerwca 2006 r. obowiązkowej rejestracji pracowników z nowych państw członkowskich, władze Finlandii dysponują bardzo niekompletnymi statystykami opisującymi zatrudnienie obywateli polskich w tym kraju. Jedyne dostępne dane za 2006 r. przekazane przez fińskie Ministerstwa Pracy dotyczą pracy sezonowej i mówią o tym, że w ubiegłym roku pracę w tym kraju podjęło od 1 000 do 1 500 polskich pracowników na kontraktach nie dłuższych niż 90 dni).

Wg szacunków Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Helsinkach w 2006 r. 4 980 osób pracowało jako pracownicy najemni, 20 na własny rachunek lub prowadziło działalność gospodarczą, a ok. 2000 osób miało nieuregulowany status prawny (np. pracowało nielegalnie posiadających jednak prawo pobytu).

W okresie od 1 maja 2004 r. do 30 kwietnia 2006 r. władze fińskie wydały dla obywateli polskich łącznie **343** aprobaty zatrudnienia (w okresie maj-grudzień 2004 wydano **130** aprobat zatrudnienia, w 2005 r. – **152**, a od stycznia do kwietnia 2006 r. – 61).

Skala migracji zarobkowych obywateli polskich oraz pozostałych nowych państw członkowskich do Finlandii jest zbyt mała, by zaspokoić potrzeby tamtejszej gospodarki, zwłaszcza w budownictwie i w przemyśle metalowym, w sektorze usług zdrowotnych i tzw. usług osobistych dla ludzi starszych. Jedną z głównych barier jest kwestia znajomości języka – zdecydowana większość pracodawców nie zgadza się na zatrudnienie osób nie znających fińskiego. W Finlandii trwa debata nad podjęciem przez fiński Rząd aktywnych działań mających na celu zachęcenie większej liczby osób do przyjazdu, które miałyby m.in. obejmować zorganizowanie poza granicami Finlandii agencji rekrutacyjnych oferujących również szkolenia językowe dla przyszłych pracowników.

Francja

We Francji odnotowuje się stopniowe upowszechnienie pozytywnych opinii o kwalifikacjach, fachowości i jakości pracy Polaków. Notowane jest wysokie zapotrzebowanie na pracowników polskich w różnych zawodach, głównie budowlanych, przemysłowych, rolniczych i usługowych.

Jednocześnie zatrudnienie obywateli polskich w tym kraju pozostaje na niewysokim poziomie. W okresie od 1 stycznia do 31 listopada 2006r. zatrudnienie we Francji podjęło 11.246 obywateli polskich (9.672 w 2005r.).

Z danych statystycznych zebranych przez francuskie Ministerstwo Pracy Zatrudnienia i Polityki Spójności za okres od 1 stycznia 2005r. do 31 listopada 2006r. wynika, że liczba wydawanych dla Polaków zezwoleń czasowych na pracę spada (z 736 w 2005 r. do 687 do 31.11. 2006r.), rośnie liczba wydawanych zezwoleń na pracę sezonową (z 8.192 w 2005 r. do 9.829 do 31.11.2006r.), natomiast liczba wydanych zezwoleń stałych utrzymuje się na podobnym poziomie (744 w 2005 r. i 730 do końca listopada 2006 r.). Nie ma aktualnych danych odnośnie zatrudnienia stażystów zawodowych na podstawie umowy bilateralnej w sprawie wymiany stażów zawodowych z 1990 r.

Grecja

Według danych Ministerstwa Pożytku Publicznego w 2006 r. wydano obywatelom polskim 377 nowych zezwoleń na pobyt z klauzulą uprawniającą do pracy oraz 686 pozwoleń na pobyt bez prawa do pracy. Dane wskazują na brak wyraźnej fali nowej polskiej emigracji zarobkowej po wejściu Polski do UE i otwarciu greckiego rynku pracy dla obywateli nowych państw UE.

Zdecydowana większość Polaków w Grecji to emigranci ekonomiczni pochodzący z rejonów Polski o najwyższym procencie bezrobocia (województwo podkarpackie i dolnośląskie). Są to z reguły osoby nie posiadające wyższego wykształcenia. Mężczyźni wykonują głównie prace fizyczne (na budowach; murarze, tynkarze, elektrycy). Kobiety pracują jako pomoce domowe, sprzątaczk.

Według danych IKA (odpowiednik ZUS) przedstawiających ilość imigrantów zarejestrowanych (a więc ubezpieczonych) oficjalnie przez pracodawców lub samodzielnie wynika, że w marcu 2005 r. zarejestrowanych było **3 274** Polaków, z tego 1 tys. 182 zatrudnionych w budownictwie, 2 tys. 092 w pozostałych sektorach.

Dla porównania, w 2004 r. w IKA zarejestrowanych było **3 041** polskich obywateli na ogólną liczbę 225 tys. obcokrajowców. W 2003 r. liczba ubezpieczonych polskich obywateli kształtowała się na podobnym poziomie (powyżej 3 tys.)

Hiszpania

Według danych na dzień 1 grudnia 2006 r. status mieszkańca w Hiszpanii posiadało 48.031 obywateli polskich w porównaniu z 40.265 osobami w dniu 30 czerwca 2006 roku. Oznacza to 20% wzrost, będący niewątpliwie skutkiem otwarcia hiszpańskiego rynku pracy z dniem 1 maja 2006 r. (w 2005 r. 34.600 obywateli polskich posiadało dokumenty pobytu w Hiszpanii).

Można oczekiwać, że liczba rezydentów unijnych w Hiszpanii, w tym Polaków, będzie szybko rosła m.in. wskutek uproszczonej procedury ograniczającej się do uzyskania numeru identyfikacji cudzoziemca. Hiszpania wdrożyła unijne przepisy dotyczące zniesienia wymogu posiadania karty pobytu przez obywatela innego państwa członkowskiego przy pobycie przekraczającym trzy miesiące.

Według nieoficjalnych szacunków w Hiszpanii może przebywać dodatkowo ok. 50 tys. Polaków będących członkami rodzin (żony, dzieci, babcie opiekujące się dziećmi, gdy oboje rodzice pracują), którzy przyjechali do Hiszpanii w ciągu ostatnich kilku miesięcy i jeszcze nie wystąpili o numer identyfikacyjny, gdyż nie podjęli pracy poza domem lub nie jest im taki numer na razie potrzebny (dzieci w wieku przedszkolnym).

Irlandia

W 2006 r. wydano obywatelom polskim łącznie 93 609 numerów PPS (*Personal Public Service Number* – PPS, czyli unikalnych numerów przyznawanych obywatelom w celu usprawnienia kontaktów z administracją publiczną w zakresie podatków, opieki społecznej, opieki zdrowotnej i edukacji), co w porównaniu z rokiem wcześniejszym stanowi wzrost o ok. 45%. Dane na temat wydanych numerów PPS obejmują wszystkie kategorie osób bez wyróżnienia pracowników – władze irlandzkie szacują, że za około 70% podań o wydanie numeru stoi chęć pracy w Irlandii. Oznacza to, że pracę w tym kraju podjęło w ubiegłym roku około 65 tys. obywateli polskich. Ze względu na sezonowy charakter pracy podejmowanej przez polskich obywateli w Irlandii liczba ta nie jest równa liczbie pracujących tam w danym momencie Polaków. Według informacji podanej irlandzkie Ministerstwo Przedsiębiorczości, Handlu i Zatrudnienia, w maju 2006 r. w Irlandii pracowało 35 tys. obywateli polskich.

Obywatele polscy stanowią 60% pracowników z nowych państw członkowskich, którym od momentu akcesji wydano numery PPS.

Tabela 1. Numery PPS (*Personal Public Service Number*) przydzielone obywatelom polskim w okresie od 1 maja 2004 r. do 31 sierpnia 2006 r.

	01.05.2004 r. – 31.12.2004 r.	2005 r.	2006 r.	01.01 – 31.03.2007
Numery PPSN wydane polskim obywatelom	25 104	64 718	93 609	18 729

Islandia

Z informacji pochodzących z islandzkiego Urzędu ds. Cudzoziemców (organ wydający cudzoziemcom zezwolenia na pobyt) wynika, że w roku 2006 obywatelom polskim wydano 5 210 zezwoleń na pobyt w Islandii, z czego 90% związanych było z podjęciem pracy. Stanowi to znaczący wzrost w porównaniu z 2005 r., kiedy Polacy otrzymali 2 147 zezwoleń.

Obywatele polscy stanowią zdecydowanie największą grupę spośród obywateli nowych i starych państw Unii Europejskiej podejmujących pracę na terenie Republiki Islandii. Islandia jest drugim, po Irlandii, krajem, który ma najwyższy poziom zatrudnienia obcokrajowców pochodzących z Europy centralnej i wschodniej. 10% ogółu zatrudnionych w Islandii stanowią cudzoziemcy, z czego 80% to obywatele Polscy.

Z analiz Urzędu ds. Cudzoziemców wynika, że Polacy zaczęli przybywać do Islandii jeszcze przed rozszerzeniem Unii Europejskiej. W większości były to osoby związane z przemysłem stoczniowym i przetwórstwem rybnym. W tym okresie i bezpośrednio po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej byli to głównie mężczyźni, którzy przybywali na kontrakty półroczne bądź roczne, potem wracali do Polski. W chwili obecnej przybywają do Islandii całe rodziny polskie, które planują osiedlenie się w tym kraju, o czym świadczy m.in. znaczny wzrost liczby nabywanych przez Polaków nieruchomości.

Lichtenstein

W Księstwie Lichtenstein pracuje sezonowo w rolnictwie i gastronomii kilkadziesiąt osób rocznie.

Litwa

Wg danych litewskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na początku 2007 r. liczba unijnych pozwoleń na pobyt stały i na pobyt czasowy wydanych dla obywateli polskich wynosiła 410. Obywatele polscy i członkowie ich rodzin, zamierzający podjąć pracę na terytorium Republiki Litewskiej na podstawie umowy o pracę są zwolnieni z obowiązku uzyskiwania zezwolenia na podjęcie pracy. Nie podlegają obowiązkowi rejestracji, stąd brak jest informacji o wielkości faktycznego zatrudnienia Polaków przez pracodawców litewskich.

Polacy są na Litwie zatrudnieni między innymi w sektorze budownictwa, w przedsiębiorstwach z udziałem polskiego kapitału (polskie inwestycje bezpośrednie na Litwie), w ramach kontraktów grupowych przy specjalistycznych pracach technicznych lub prowadzą własne firmy.

Luksemburg

W Wielkim Księstwie Luksemburgu, wg danych szacunkowych, przebywa ok. **2,5 tys.** Polaków, co stanowi ok. **0.5%** mieszkańców. Szacuje się że:

-ok. **500** osób pracuje w instytucjach europejskich

-ok. **500-700** osób pracuje i przebywa w Luksemburgu nielegalnie – zajmując się głównie pracami domowymi, opieką nad starszymi osobami, *baby-sittingiem*, rolnictwem.

Większość, która posiada zezwolenie na pobyt i na pracę, jest w Luksemburgu już kilka lub kilkanaście lat.

Łotwa

Wg danych Łotewskiego Urzędu ds. Obywatelstwa i Migracji liczba aktualnie ważnych zezwoleń na pobyt wydanych polskim obywatelom w celu podjęcia pracy samozatrudnienia

lub dostarczania usług wg stanu na 01.01.2007r. wynosiła 88. Dla porównania ogólna liczba ważnych zezwoleń j.w. na Łotwie na dzień 01.01.2007r. wynosiła 3.648 (dla obywateli starych państw UE – 1.018; dla obywateli nowych państw UE – 873; dla obywateli państw trzecich – 1.757).

W okresie od 01.01 2004 r. do 31.12 2006 r. liczba wydawanych pozwoleń dla obywateli polskich przedstawiała się następująco:

- w okresie 01.01.2004 - 30.04.2004 - 3
- w okresie 01.05.2004 - 31.12.2004 - 53
- w okresie 01.01.2005 - 31.12.2005 - 51
- w okresie 1.01.-31.12.2006 r. – 61

Malta

Na Malcie zatrudnionych jest **kilkudziesięciu** obywateli polskich, przeważnie w sektorze turystyki.

Niderlandy

W 2006 roku w KN zostało zarejestrowanych 8 315 imigrantów pochodzących z Polski i stanowiło to: 27,4% imigrantów z UE-24 i 8,2% imigrantów ogółem (świat). Obowiązkowi rejestracji w urzędzie gminy podlegają imigranci, którzy planują pobyt na terenie KN w okresie przekraczającym cztery miesiące.

Wielu pracowników sezonowych i czasowych, pochodzących z nowych Państw UE podejmuje zatrudnienie na terenie KN na czas krótszy niż cztery miesiące i nie są rejestrowani w urzędowych bazach danych. W związku z tym dane dotyczące imigrantów znaczenie różnią się od danych dotyczących wydawanych zezwoleń na pracę.

Liczba wydanych pozwoleń na pracę w KN dla obywateli Polski oraz ogólna liczba pozwoleń wydanych obywatelom nowych Państw UE (UE-8, bez Cypru i Malty⁷):

	UE-8	Polska	PL/UE-8
	szt.	szt.	%
2004	24 728	20 439	82,66 %
2005	29 755	26 474	88,97 %
2006	59 407	55 229	93,00 %

Źródło: Ministerstwo Spraw Socjalnych i Zatrudnienia (SZW)

Od 2004 r. widoczna jest gwałtownie rosnąca liczba firm jednoosobowych tworzonych przez Polaków w KN. W 2004 r. przedsiębiorcy polskiego pochodzenia utworzyli 1 200 firm jednoosobowych, w 2005 roku Polacy zajęli pierwsze miejsce pod względem ilości firm jednoosobowych założonych przez cudzoziemców w KN otwierając 2 600 firm (co stanowiło ponad 83% wszystkich firm założonych przez obywateli nowych państw UE). Według nieformalnych informacji uzyskanych w Niderlandzkiej Izbie Handlowej (instytucji prowadzącej rejestr firm) w 2006 r. przedsiębiorcy polskiego pochodzenia utworzyli ok. 4000 firm jednoosobowych.

Ponad połowa firm założonych przez Polaków działa w branży budowlanej. Drugą ważną branżą, w której aktywnie działają polskie przedsiębiorstwa jednoosobowe jest rolnictwo.

⁷ Obywateli Cypru i Malty nie dotyczy zakaz podejmowania pracy w KN.

Niemcy

W 2006 r. udzielono obywatelom polskim łącznie 270.360 zezwoleń na pracę, 16% mniej niż w 2005 r. (321.575); poza tym 6.436 osób kontynuowało wcześniej rozpoczęte zatrudnienie.

Zezwolenia na pracę, względnie zwolnienia od obowiązku otrzymania zezwolenia w przypadku studentów otrzymało m.in. (w nawiasie podano dane za cały 2005 r.):

- 230.353 (272.757) pracowników sezonowych;
- 5.914 (6.440) pracowników imprez objazdowych;
- 389 (314) pracowników-gości;
- 5.869 (5.202) studentów w okresie ferii.

Z pracy sezonowej, mimo udzielonego zezwolenia zrezygnowało jednak aż 52.969. Głównymi powodami rezygnacji są: niskie zarobki (zwłaszcza w przypadkach odprowadzania przez niemieckiego pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne do Polski), reorientacja wyjazdów do stosunkowo bardziej atrakcyjnych finansowo krajów, zwiększone szanse na stałe zatrudnienie w Polsce.

W dalszym ciągu spada wykorzystanie kontyngentu osobowego na wykonywanie usług w nie zliberalizowanym sektorze budowlanym. W ostatnim okresie rozliczeniowym, licząc od października 2005 do września 2006, był on wykorzystany tylko w 74%. W tym czasie, średnio w każdym miesiącu usługi budowlane w Niemczech wykonywało 9.202 delegowanych pracowników z Polski. Brak jest konkretnych danych o osobach delegowanych do wykonywania tych usług w ramach prowadzonej jednoosobowo działalności gospodarczej oraz do prac w sektorach zliberalizowanych. Z prowadzonego przez ZUS rejestru wynika, że w związku z delegowaniem do Niemiec wystawiono łącznie 106.346 zaświadczeń ubezpieczeniowych E 101, 29% więcej niż w 2005 r. (należy wziąć pod uwagę, że jedna osoba mogła być delegowana do Niemiec więcej niż jeden raz w roku).

Aktualnie najpoważniejszym problemem dla polskich przedsiębiorstw realizujących usługi w Niemczech są prowadzone policyjnymi metodami kontrole oraz wdrażane, w przypadku podejrzenia o nieprawidłowości restrykcje i zabezpieczenia finansowe na poczet przyszłych kar.

Rząd niemiecki przedłużył obowiązywanie regulacji przejściowych w dostępie do swojego rynku pracy i rynku określonych sektorów usług na kolejne trzy lata. W uzasadnieniu decyzji podkreślono, że jest ona wynikiem realizacji wyznaczonych przez rządową koalicję celów w związku z trudną sytuacją na rynku pracy.

Norwegia

W okresie 2006 r. wydano obywatelom polskim **38 693** zezwolenia na pobyt z możliwością pracy, czyli znacząco więcej niż w roku 2005 (23 831). Liczba ta zawiera zarówno zezwolenia wydane po raz pierwszy, jak i przedłużenia ich ważności. Obywatele polscy stanowią największą grupę pośród obywateli nowych i starych państw Unii Europejskiej podejmujących zatrudnienie w Królestwie Norwegii. Zezwolenia na pobyt z możliwością pracy wydane obywatelom polskim stanowią 62% wszystkich zezwoleń wydanych obywatelom państw nowej i starej Unii Europejskiej w roku 2006.

Liczba wydawanych obywatelom polskim zezwoleń na pobyt z możliwością pracy rośnie zwykle w okresie miesięcy letnich, co spowodowane jest zapotrzebowaniem na pracowników w rolnictwie i ogrodnictwie. W maju roku 2006 obywatele polscy otrzymali 3605 zezwoleń, w czerwcu 5730, w lipcu 6126, podczas gdy w grudniu wydano ich 1957.

W roku 2006 obywatele nowych państw Unii Europejskiej otrzymali 54785 (wydane po raz pierwszy wraz z przedłużeniami) zezwoleń na pobyt z możliwością pracy, co stanowi 47% wzrost w stosunku do ilości zezwoleń wydanych w roku 2005. W całym roku 2006 obywatele polscy otrzymali 38693 zezwolenia na pobyt z możliwością pracy (10659 otrzymali obywatele Litwy, którzy stanowią drugą co do wielkości grupę narodowościową).

Liczba wydawanych obywatelom polskim zezwoleń na pobyt z możliwością pracy rośnie zwykle w okresie miesięcy letnich, co spowodowane jest zwiększonym w tym okresie zapotrzebowaniem na pracowników w ogrodnictwie i rolnictwie. W 2006 r. obywatele polscy otrzymali w maju 3605 zezwoleń, w czerwcu 5730, w lipcu 6126, podczas gdy w styczniu i grudniu wydano ich odpowiednio 1616 i 1957.

Obywatele polscy pracujący w Norwegii co raz częściej szukają stabilizacji rodzinnej i zawodowej. Świadczy o tym rosnący udział zezwoleń wydanych obywatelom polskim ważnych ponad 6 miesięcy w ogólnej ich ilości – z 32% na początku 2005 r. do 44% pod koniec 2006 r., a także znaczny wzrost liczby zezwoleń wydawanych na podstawie tzw. łączenia rodzin - w całym roku 2004 obywatele polscy otrzymali 390 tego rodzaju zezwoleń, w 2005 r. - 748 wydanych na podstawie tzw. łączenia rodzin, a w roku 2006 obywatele polscy otrzymali 1702 tego rodzaju zezwolenia na pobyt.

Portugalia

Mimo otwarcia rynku pracy 1 maja 2006r. skala migracji Polaków do Portugalii jest wciąż mała (o czym może świadczyć ilość zarejestrowanych umów o pracę).

W okresie od 2001 r. do 31 marca 2007 r. zarejestrowano w Generalnej Inspekcji Pracy - IGT, (która ma obowiązek rejestrować wszystkie umowy o pracę) tylko 554 kontrakty o pracę z obywatelami polskimi. W 2006 r. zarejestrowano 11 kontraktów, tyle samo co w I kwartale 2007 r. Wg danych IGT, zgodnie z Klasyfikacją Gospodarczą Zawodów – CAE, najwięcej Polaków pracowało: w budownictwie – 105 osób, transporcie i magazynach – 101 osób (w tym 75 kierowców samochodów ciężarowych), w hotelarstwie i gastronomii – 43 osoby, w usługach świadczonych firmom – 43 osoby, 18 osób w handlu detalicznym, 14 osób w przemyśle metalowym i elektrycznym, 10 osób w usługach socjalnych.

W tym okresie najwięcej osób zatrudnionych było jako pracownicy sezonowi w rolnictwie - 112 a tylko 3 lekarzy i 3 inżynierów (w tym 1 informatyk).

W latach 2001-2005 wydano 279 pozwoleń na pobyt stały dla Polaków. Na koniec 2005r. status rezydenta miało tylko 445 Polaków (168 mężczyzn i 277 kobiet).

Rumunia

Brak danych.

Słowacja

Według wstępnych danych Głównego Urzędu Pracy, Spraw Socjalnych i Rodziny Słowacji, ogólna liczba Polaków legalnie zatrudnionych na terytorium Słowacji na koniec grudnia

2006 r. wyniosła 1025 osób. W stosunku do 2005 r. liczba ta wzrosła blisko dwukrotnie, a w stosunku do grudnia 2004 r. pięciokrotnie.

Na koniec grudnia 2006 r. na terytorium tego kraju pracowało 4.722 obcokrajowców z państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, z tego ok. 53 % na podstawie umów o pracę, a 47 % na zasadach oddelegowania. Najwięcej pracowników spośród krajów EOG pochodziło z Czech (24,1 %), następnie z Polski (21,5 %), Francji (15,6 %) oraz Niemiec (9,4%).

Stan zatrudnienia obywateli państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii na terytorium Słowacji w latach 2004 - 2006

Wyszczególnienie	wg stanu na koniec grudnia			
	2004	2005	2006	%
Polska	224	560	1025	21,48
EU - 15	849	2175	2211	46,33
EU-10	842	1750	2552	53,48
Łącznie EOG + Szwajcaria	1697	3936	4772	100,00

Struktura Polaków zatrudnionych na Słowacji w 2006 r. była następująca:

- 74,8 % z ogólnej liczby stanowili mężczyźni, a 25,2 % kobiety,
- 78,8 % pracowało na podstawie umów o pracę zawartych z pracodawcami zlokalizowanymi na terytorium Słowacji, a 21,4 % na zasadach oddelegowania,
- 50 % stanowili pracownicy w kategorii wiekowej od 25 do 39 lat. Ta kategoria przeważała zarówno wśród mężczyzn (47,6 %) jak i kobiet (56,2 %),
- zatrudnionych krótkoterminowo (od 6 do 12 miesięcy) było 40,2 % Polaków. Udział mężczyzn w tej kategorii wyniósł 35,2 %, a kobiet 55 %,
- zatrudnionych długoterminowo (powyżej 12 miesięcy) było 29,2 % Polaków. Udział mężczyzn w tej kategorii wyniósł 29,7 %, a kobiet 27,5 %,
- 28,6 % zatrudnionych Polaków posiadało wykształcenie średnie z maturą, a 27,8 % wykształcenie wyższe. Wśród mężczyzn przeważało wykształcenie średnie zawodowe (31,2 %), a wśród kobiet wykształcenie wyższe (49,2 %),
- wg przyjętej na Słowacji klasyfikacji działalności, najwięcej mężczyzn z naszego kraju zatrudnionych było w branży produkcji samochodów (17 %), następnie w budownictwie (14,1 %) oraz w sektorze wydobywczym (10,8 %). Natomiast najwięcej kobiet pracowało w usługach lotniczych (26 %), w usługach handlowych (14 %) oraz pocztowo-telekomunikacyjnych (13,2 %).

Słowenia

Dane na temat zatrudnienia na Słowenii obywateli państw UE są gromadzone na podstawie obowiązkowej rejestracji przez pracodawców zatrudnianych przez nich obywateli UE. W związku z tym, że z niedopełnieniem tego obowiązku nie wiążą się żadne sankcje, rzeczywista skala zatrudnienia obywateli polskich na terenie Słowenii może być wyższa od danych oficjalnych. Wśród polskich pracowników przeważają osoby zatrudnione lub świadczące usługi w budownictwie oraz spawacze i ślusarze.

Tabela 2. Obywatele polscy na słoweńskim rynku pracy od 1 maja 2004 r.

	Zgłoszenia do Urzędu Pracy			SUMA
	zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę	umów o pracę zawartych w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego	Pracowników oddelegowanych w celu świadczenia usług	
01.05.2004 – 31.12.2004	118	100	134	352
2005	223	204	155	596
2006	248	11	219	478

Źródło: Dane słoweńskiego Urzędu Pracy

Szwajcaria

W 2006 r. udzielono obywatelom polskim 8.275 zezwoleń na pracę, 30% więcej niż w 2005 r. (6.370). Największy odsetek zatrudnienia (30%) przypada na pracę w rolnictwie.

Wyznaczony na 2006 r. dla 10 nowych państw członkowskich kontyngent zatrudnienia krótkoterminowego (poniżej jednego roku), w wysokości 12.400 osób został wykorzystany tylko w 32,7%. Powodem jest, według opinii Ambasady RP w Bernie stosowanie zasady pierwszeństwa dla obywateli UE15, określonych stawek wynagrodzenia oraz ograniczeń branżowych. Natomiast preferowane jest przez Szwajcarię zatrudnianie pracowników-specjalistów, np. w 2006 r. uznano 5.110 zagranicznych dyplomów lekarzy, w tym 38 z Polski.

Zezwolenia na pracę w ramach kontyngentów udzielane są obywatelom nowych państw członkowskich według kolejności zgłoszeń.

Szwecja

Po 1 maja 2004 nie zaobserwowano radykalnego wzrostu liczby Polaków przyjeżdżających do Szwecji w celu podjęcia pracy.

Liczba pozwoleń na pobyt (powyżej trzech miesięcy) w związku z podjęciem pracy, lub prowadzeniem działalności gospodarczej ważnych w dniu 31 grudnia 2006, wydanych obywatelom nowych państw członkowskich, wynosiła 9 511 z czego **6 383** pozwoleń otrzymali Polacy (5 817 to pozwolenia na pobyt dla Polaków pracujących oraz 566 dla prowadzących działalność gospodarczą). W roku 2005 liczby te przedstawiały się następująco: ogółem – 3 368, pracownicy – 3 023 oraz działalność gospodarcza – 345.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 wydano obywatelom polskim 4 155 pozwoleń na pobyt (3 929 dla Polaków pracujących oraz 226 dla prowadzących działalność gospodarczą) Oznacza to, że z tylko 5 Polaków zrezygnowało z działalności gospodarczej w roku 2006. W stosunku do analogicznego okresu roku 2005 zanotowano 35,78% wzrost wydanych pozwoleń na pobyt związany z pracą lub prowadzeniem działalności gospodarczej. Polska nadal zajmuje pierwsze miejsce wśród państw UE pod względem wydanych nowych pozwoleń na pobyt. Ilość wydanych pozwoleń stanowi 67,11% wśród wydanych obywatelom nowych państw członkowskich i 43,55% wśród wydanych wszystkim obywatelom UE.

Także na tle krajów trzecich Polska plasuje się na pierwszym miejscu tak pod względem ważnych w dniu 31.12.2006 pozwoleń na pobyt jak i wydanych w bieżącym roku nowych

pozwoleń. Udział nowych pozwoleń wydanych Polakom w ogólnej licznie wydanych pozwoleń obywatelom krajów trzecich do grudnia 2006 stanowi 44,2%, natomiast wśród ważnych w dniu 31.12.2006 pozwoleń – 27,37%. Wynika to stąd, że Polacy często występują o pozwolenia na krótki okres, co związane jest z regulacjami prawnymi dotyczącymi m.in. opodatkowania dochodów i składek na ubezpieczenie społeczne (do 183 dni pobytu w roku umożliwia opłacanie w Polsce podatków i składek na ubezpieczenie).

Węgry

Węgry nie są atrakcyjnym kierunkiem migracji zarobkowej dla Polaków ze względu na stosunkowo niski poziom płac i wysokie koszty utrzymania. Po akcesji Węgier do UE zniesiono obowiązek posiadania pozwoleń na pracę w stosunku do obywateli polskich. Od tego czasu nie są prowadzone na Węgrzech oficjalne statystyki nt. liczby Polaków podejmujących zatrudnienie na terenie Węgier.

Dostępne dane Centralnego Urzędu Pracy obejmują liczbę rejestracji zatrudnionych cudzoziemców przez ich węgierskich pracodawców. Według stanu na 30 czerwca 2006 r. na Węgrzech było zatrudnionych **648** obywateli polskich.

Wielka Brytania

Dane na temat liczby Polaków podejmujących zatrudnienie w Wielkiej Brytanii pochodzą z Systemu Rejestracji Pracowników (*Worker Registration Scheme – WRS*), obowiązkowej dla obywateli nowych państw członkowskich rozpoczynających pracę w tym kraju. WRS został wprowadzony w związku z rozszerzeniem UE w maju 2004 r. w celu monitorowania skali napływu pracowników z państw UE8. Specyfika systemu nie pozwala jednak na dokładne określenie ich liczby w Wielkiej Brytanii, gdyż z WRS nie są wyrejestrowywane osoby, które zakończyły pracę lub wyjechały. Nie wiadomo też, ile osób nie wypełnia obowiązku rejestracji. Dlatego też dane z WRS umożliwiają jedynie na określenie tendencji w zatrudnieniu pracowników z nowych państw członkowskich.

Publikowane przez władze brytyjskie analizy danych zawartych w WRS pozwalają stwierdzić, że liczba Polaków pracujących na Wyspach stopniowo wzrasta. W okresie od 1 maja 2004 do 31 grudnia 2006 Polacy złożyli łącznie **358,2 tys.** wniosków o rejestrację w WRS (*Worker Registration Scheme*), z czego na 2005 r. przypada 127 320, a na 2006 r. – 159 855 wniosków. Wnioski złożone przez Polaków stanowiły 65% wszystkich rejestracji w WRS.

W okresie od 1 maja 2004 r. do końca 2006 r. 97% zarejestrowanych pracowników z ośmiu nowych państw członkowskich zatrudnionych było w pełnym wymiarze czasu. Większość z nich stanowili ludzie młodzi, w przedziale wiekowym 18-24 lata (43%) oraz 25-34 lata (39%). W okresie objętym rejestracją udział mężczyzn stanowił 57%, a kobiet 43%.

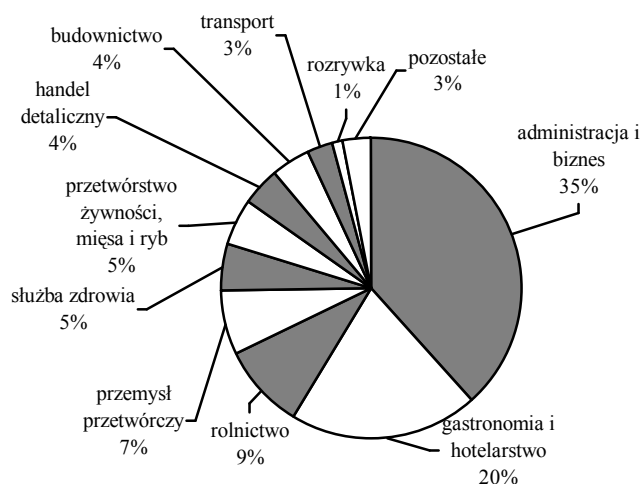
Główne sektory, w których zarejestrowani pracownicy z nowych państw UE znaleźli zatrudnienie, to:

- administracja, biznes i zarządzanie – 37%,
- gastronomia i hotelarstwo – 20%,
- rolnictwo – 11%,
- przemysł przetwórczy – 7%,
- przetwórstwo żywności, mięsa i ryb – 5%.

Jak wynika z powyższych danych, wymienione sektory zatrudniły 80% ogółu zarejestrowanych pracowników. Inne ważniejsze sektory, to w kolejności: medyczny i zdrowotny, handel detaliczny, budownictwo, transport, rozrywka i wypoczynek, edukacja i kultura, nieruchomości, usługi finansowe, usługi komputerowe, przemysł wydobywczy, usługi ochroniarskie, telekomunikacja, działalność sportowa, usługi dla ludności (gaz, woda, elektryczność), administracja rządowa, usługi prawnicze.

Pracownicy z Polski znaleźli zatrudnienie w następujących branżach:

- administracja, biznes i zarządzanie (134,7 tys.),
- gastronomia i hotelarstwo (70,7 tys.),
- rolnictwo (32,9 tys.),
- przemysł przetwórczy (26,4 tys.),
- przetwórstwo żywności, mięsa i ryb (17,6 tys.),
- usługi medyczne i usługi zw. z ochroną zdrowia (17,6 tys.),
- handel detaliczny (16,0 tys.),
- budownictwo (14,4 tys.)
- transport (11,6 tys.)
- rozrywka i wypoczynek (5,1 tys.)
- pozostałe (11,2 tys.).

Liczba obywateli polskich pracujących w Wielkiej Brytanii waha się w ciągu roku. Najwięcej Polaków rejestruje się w trzecim kwartale – można przypuszczać, że wiąże się to z krótkoterminową migracją polskich studentów na czas wakacyjnej przerwy w nauce.

Tabela 3. Liczba rejestracji w WRS pracowników z Polski w podziale na kwartały

2004			2005				2006			
II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
21.755	26.085	23.175	23.210	32.850	38.310	32.950	31.890	34.090	45.320	44,550

Źródło: *Accession Monitoring Report May 2004 – December 2006*, A joint online report by the Home Office, Department for Work and Pensions, HM Revenue & Customs and Communities and Local Government.

Włochy

Otwarcie włoskiego rynku pracy dla obywateli polskich (od 31 lipca 2006r.) nie spowodowało poważnego wzrostu migracji zarobkowej do tego kraju.

Wg danych włoskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na koniec 2006 r. zezwolenie na pobyt we Włoszech posiadało łącznie 71.837 obywateli polskich. W tym 46.625 w związku z pracą najemną (w tym sezonową) a 2.497 ze względu na samozatrudnienie. W styczniu i lutym 2007 r. łącznie 2.602 obywateli polskich otrzymało zezwolenie na pobyt (1.996 dla pracowników najemnych a 47 dla samozatrudnionych).

W okresie od 1 stycznia do 31 lipca 2006 r. wydano Polakom 18.793 zezwolenia na prace, 8.771 z nich dotyczyło pracy sezonowej. W tym okresie najczęściej Polaków było zatrudnionych w regionach Emilia Romagna – 4.254 i Wenecji Euganejskiej 3.040 (dwóch z najbogatszych i najlepiej rozwiniętych regionów Włoch). Ogólnie najczęściej Polaków było

zatrudnionych w rolnictwie- 6.965, turystyce – 4.128, następnie w sektorze prac domowych – 1.952 i w przemyśle – 1.377.

Wg danych włoskiego Ministerstwa Rozwoju Gospodarczego w 2006 r. na terenie Włoch zarejestrowano 168 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez Polaków. Jest to głównie działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne i dotyczy działalności usługowej (prace budowlane, handel i inne).

We Włoszech przede wszystkim poszukiwani są Polacy do pracy w zawodach niskokwalifikowanych (prace budowlane, pomoce domowe), pielęgniarce oraz pomoce dla osób starszych, pracownicy z branży fryzjerskiej i kosmetycznej. Duży jest udział Polaków w pracach sezonowych, przede wszystkim w rolnictwie jak również w branży turystycznej i gastronomicznej. Nowością może być sygnalizowane zapotrzebowania na pracowników w usługach telekomunikacyjnych (*call center*), informatycznych, jak również w księgowości.

III. OBYWATELE PAŃSTW EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO NA POLSKIM RYNKU PRACY

Poniższa tabela zawiera zestawienie pozwoleń na pracę w Polsce wydawanych obywatelom państw EOG i Szwajcarii w okresie od wstąpienia Polski do UE oraz bezpośrednio przed nim. Należy zwrócić uwagę, że obywatele państw EOG, które nie wprowadziły lub rezygnowały ze stosowania ograniczeń w dostępie do rynku pracy dla obywateli Polski (oraz obywatele Malty), mogli podejmować pracę w Polsce bez konieczności uzyskiwania zezwolenia na pracę. Od 17 stycznia br., kiedy Polska odstąpiła od stosowania rozwiązań równoważnych, prawo to obejmuje wszystkich obywateli EOG.

Tabela 4. Zezwolenia na pracę wydane obywatelom państw EOG i Szwajcarii w latach 2004-2006.

Państwo	Zezwolenia na pracę		
	2004	2005	2006 r.
Austria	178	95	34
Belgia	128	44	20
Cypr	4 ⁸	nie wymagane	nie wymagane
Czechy	114 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Dania	164	94	48
Estonia	4 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Finlandia	37	33	9
Francja	655	358	294
Grecja	23	9	7 (do 1.05.2006r.)
Hiszpania	87	68	22 (do 1.05.2006r.)
Irlandia	46 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Islandia	0	0	0
Litwa	31 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Luks.	2	2	0
Łotwa	6 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Malta	0 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Niderlandy	231	112	61
Niemcy	970	518	281
Norwegia	41	12	5
Portugalia	55	25	15 (do 1.05.2006r.)
Słowacja	32 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Słowenia	12 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Szwajcaria	26	22	14
Szwecja	110 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Węgry	27 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
W. Brytania	293 ⁹	nie wymagane	nie wymagane
Włochy	383	221	0 (do 1.08.2006r.)
Razem:	3659	1613	810

Źródło: MPiPS

⁸ Wymóg uzyskania zezwolenia obowiązywał tylko do 30.04.2004 r.

Poniższa tabela wskazuje skalę imigracji obywateli państw EOG do Polski, uwzględniając wnioski pobytowe (o zezwolenie na zamieszkanie i zezwolenie na osiedlenie w okresie do 1 maja 2004, o zezwolenie na zamieszkanie, osiedlenie, pobyt czasowy obywatela UE, pobyt obywatela UE – w okresie po 1 maja 2004 r).

Tabela 5. Wnioski pobytowe i zezwolenia na pracę wydane obywatelom państw EOG i Szwajcarii od 1 stycznia 2004 do 25 sierpnia 2006 r.

Państwo	Wnioski pobytowe				
	1.01.-30.04. 2004.	1.05.- 31.12. 2004.	razem 2004	2005 ⁹	01.01-25.08. 2006
Austria	74	220	294	350	145
Belgia	56	229	285	188	84
Cypr	5	9	14	12	2
Czechy	49	187	236	206	85
Dania	47	249	296	249	92
Estonia	4	11	15	24	5
Finlandia	22	89	111	74	16
Francja	312	1223	1535	1078	385
Grecja	13	59	72	82	43
Hiszpania	38	206	244	263	76
Irlandia	36	83	119	113	26
Islandia	0	2	2	1	1
Litwa	80	307	387	299	98
Luks.	1	8	9	13	1
Łotwa	31	70	101	95	18
Malta	0	1	1	1	3
Niderlandy	99	410	509	469	183
Niemcy	353	1856	2209	6288	4143
Norwegia	43	151	194	157	48
Portugalia	40	77	117	112	55
Słowacja	60	166	226	208	63
Słowenia	4	38	42	21	2
Szwajcaria	-	-	33	34	25
Szwecja	77	367	444	433	149
Węgry	17	86	103	96	32
W. Brytania	197	799	996	933	343
Włochy	124	545	669	667	252
Razem:	1782	7448	9263	12466	6375

Źródło: URiC.

14 lipca weszła w życie ustawa o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (dz. U. Nr 144, poz. 1043). Ustawa ta jest kompletnym aktem prawnym, dlatego dane dotyczące legalizacji pobytu w Polsce na podstawie jej przepisów nie mogą być porównywane z danymi dotyczącymi zezwolenia na zamieszkanie, osiedlenie, pobyt czasowy obywatela UE i pobyt obywatela UE.

⁹ Złożone wnioski o zezwolenia na pobyt i zezwolenia na pobyt czasowy

Tabela 6: Liczba osób (obywateli EOG i Szwajcarii), które w okresie 26.08.2006 - 31.03.2007 r. złożyły wniosek o zarejestrowanie pobytu (wg obywatelstwa)

Obywatelstwo	Ilość osób
AUSTRIA	107
BELGIA	66
BULGARIA	490
CYPR	2
CZECHY	106
DANIA	85
ESTONIA	9
FINLANDIA	45
FRANCJA	439
GRECJA	34
HISZPANIA	169
IRLANDIA	37
ISLANDIA	3
LITWA	136
ŁOTWA	42
MALTA	2
NIDERLANDY	166
NIEMCY	3798
NORWEGIA	72
PORTUGALIA	77
RUMUNIA	83
SŁOWACJA	84
SŁOWENIA	22
SZWAJCARIA	31
SZWECJA	155
WĘGRY	44
WIELKA BRYTANIA	456
WŁOCHY	319

Źródło: URiC.

Dla porównania poniżej zostają przedstawione dane dotyczące obywateli Bułgarii i Rumunii.

Tabela 7: Liczba obywateli Bułgarii i Rumunii, w stosunku do których, w roku 2006 zostały wydane - w I-szej instancji decyzje w sprawie o zezwolenie na osiedlenie się. (wg obywatelstwa)

OBYWATELSTWO	pozytywne	negatywne	umorzenie
BULGARIA	42	3	---
RUMUNIA	18	3	---

Źródło: URiC

Tabela 8: Liczba obywateli Bułgarii i Rumunii, w stosunku do których w 2006 roku zostały wydane - w I-szej instancji decyzje w sprawie o zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony (wg obywatelstwa)

OBYWATELSTWO	pozytywne	negatywne	umorzenia
BULGARIA	497	72	25
RUMUNIA	156	13	8

Źródło: URiC

IV. LICZBA PRACOWNIKÓW DELEGOWANYCH Z POLSKI W CELU ŚWIADCZENIA USŁUG W PAŃSTWACH EOG

Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych przez ZUS formularzy E-101, potwierdzających podleganie polskiemu systemowi ubezpieczeń. Formularze E-101 wydawane są pracownikom polskich przedsiębiorstw oraz osobom prowadzącym indywidualną działalność gospodarczą, wykonującym pracę za granicą w ramach transgranicznego świadczenia usług. W związku z tym, że w ciągu roku jedna osoba może otrzymać formularz E-101 kilkakrotnie, poniższe dane jedynie w przybliżeniu odzwierciedlają liczbę osób, które wyjechały w tym celu do państw EOG.

Tabela 9. Liczba formularzy E-101 wydanych przez ZUS w okresie maj 2004 r. - 31 lipca 2006 r.

Państwo	Liczba wydanych formularzy E-101					
	2005			2006		
	Dla pracowników	Dla osób prowadzących działalność na własny rachunek	Razem (2+3)	Dla pracowników	Dla osób prowadzących działalność na własny rachunek	Razem (5+6)
1	2	3	4	5	6	7
Austria	3496	131	3627	3071	112	3183
Belgia	5755	400	6155	12089	849	12938
Cypr	13	0	13	22	1	23
Czechy	2681	25	2706	2583	37	2620
Dania	2200	130	2330	4751	204	4955
Estonia	95	0	95	151	0	151
Finlandia	799	12	811	2147	72	2219
Francja	14700	262	14962	21176	548	21724
Grecja	36	1	37	91	3	94
Hiszpania	3363	28	3391	3866	113	3979
Irlandia	972	9	981	818	15	833
Islandia	177	0	177	279	24	303
Lichtenstein	0	0	0	1	0	1
Litwa	210	1	211	1072	10	1082
Luksemburg	253	4	257	131	3	134
Łotwa	173	0	173	269	10	279
Malta	8	0	8	3	0	3
Niderlandy	6245	433	6678	11187	757	11944
Niemcy	80691	1728	82419	99742	6604	106346
Norwegia	2402	270	2672	7489	418	7907
Portugalia	180	4	184	202	1	203
Słowacja	939	4	943	551	16	567
Słowenia	106	6	112	131	2	133
Szwecja	3484	214	3698	4308	416	4724
Węgry	139	0	139	342	7	349
Wielka Brytania	2097	51	2148	2886	94	2980
Włochy	1417	24	1441	2151	71	2222
wszystkie kraje	435	31	466	2407	47	2464
Razem:	133066	3768	136 834	183916	10434	192360

Źródło: dane ZUS.

Aneks 1. Wykaz sektorów¹⁰ gospodarki Królestwa Niderlandów objętych uproszczoną procedurą wydawania pozwoleń na pracę obywatelom nowych ośmiu Państw Członkowskich UE¹¹ od dnia 17 grudnia 2006 r.

Lp.	Nr sektora ¹	nazwa niderlandzka	nazwa polska	nazwa angielska
1.	01.	Agrarisch bedrijf	Przedsiębiorstwa rolne	Agricultural companies
2.	03.	Bouwbedrijf	budownictwo	Construction
3.	08.	Grothandel in hout, zagerijen, schaverijen, houtberaidingindustrie	Handel hurtowy drewnem, tartaki, przemysł obróbki drewna	Timber wholesale, saw mills and wood processing industries
4.	10.	Metaalindustrie	Przemysł metalowy	Metallurgical industry
5.	12.	Metaal- en technische bedrijfstacken	Przedsiębiorstwa (drobnego) przemysłu metalowego i technicznego	Metal - and technical companies
6.	13.	Bakkerijen	Piekarnie	Bakeries
7.	15.	Slagersbedrijven	Rzeźnie	Butchers
8.	16.	Slagers overig (alleen de subsectoren loonslagerijen en abattoirs)	Rzeźnicy pozostałe (tylko podsektory: rzeźnie i ubojnie)	Butchers other (sub sectors slaughterhouses and abattoirs only)
9.	17.	Detailhandel en ambachten	Handel detaliczny i rzemiosło	Retail and crafts
10.	19.	Grootwinkelbedrijf	Sklepy sieciowe	Chain stores
11.	22.	Binnenscheepvaart	Żegluga śródlądowa	Domestic shipping branch
12.	25.	Vervoer KLM	Transport KLM (linie lotnicze)	Transport KLM
13.	26.	Vervoer NS	Transport NS (kolej)	Transport NS
14.	27.	Vervoer Posterijen	Transport pocztowy	Transport Postal Services
15.	28.	Taxi- en ambulancevervoer	Transport taksówkowy i ambulatoryjny	Taxi and Ambulance transport
16.	29.	Openbaar vervoer	Transport publiczny	Public transport
17.	30.	Besloten busvervoer	Transport niepubliczny	Privately operated transport
18.	31.	Overig personenvervoer te land en in de lucht	Inny transport pasażerski lądowy i powietrzny	Other passenger transport by land and air
19.	32.	Overig goederenvervoer te land en in de lucht	Inny transport towarowy lądowy i powietrzny	Other goods transport by land or air
20.	33.	Horeca algemeen	Gastronomia i hotelarstwo	Catering
21.	35.	Gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen	Zdrowie, psychiczne i społeczne kwestie	Health, mental and social interests

¹⁰ Niderlandzka klasyfikacja sektorów (działalności) znajduje się w art. 5.1. Ustawy KN o finansowaniu ubezpieczenia społecznego [Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv)].

¹¹ Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Słowacja, Słowenia, Polska, Węgry.

Lp.	Nr sektora ¹	nazwa niderlandzka	nazwa polska	nazwa angielska
22.	38.	<u>Banken</u>	Bankowość	Banking
23.	39.	<u>Verzekeringswezen</u>	Usługi ubezpieczeniowe	Insurance services
24.	41.	Groothandel I	Handel hurtowy I	Wholesale I
25.	42.	Groothandel II	Handel hurtowy II	Wholesale II
26.	43.	<u>Zakelijke dienstverlening I</u>	Usługi biznesowe I	Business services I
27.	44.	Zakelijke dienstverlening II	Usługi biznesowe II	Business services II
28.	45.	<u>Zakelijke dienstverlening III</u>	Usługi biznesowe III	Business services III
29.	50.	Voedingsindustrie (in deze beperkt tot de subsector visverwerkende industrie)	Przemysł spożywczy (tylko podsektor: przemysł przetwórstwa rybnego);	food industry (fish processing industry only)
30.	53.	<u>Bewakingsondernemingen</u>	Usługi ochroniarskie	Security Services
31.	57.	<u>Stukadoorsbedrijf</u>	Usługi tynkarskie	Plastering services
32.	59.	Mortelbedrijf	Producenci zaprawy murarskiej	Mortar companies
33.	60.	<u>Steenhouwersbedrijf</u>	Kamieniarstwo	Quarries
34.	61.	Overheid, onderwijs en wetenschappen	Administracja publiczna, edukacja i nauka	Public administration, education and sciences
35.	62.	Overheid, rijk, politie, rechterlijke macht	Administracja publiczna, urzędy państwowe, policja, sądownictwo	Public administration, central government, police, judiciary
36.	64.	Overheid, provincies, gemeenten en waterschappen	Administracja publiczna, prowincje, zarządy miasta, zarządy wód	Public administration, provinces, municipalities and water boards
37.	65.	Overheid, openbare nutsbedrijven	Administracja publiczna, instytucje użyteczności publicznej	Public administration, public utilities
38.	66.	Overheid, overige instellingen	Administracja publiczna, pozostałe instytucje	Public administration, other institutions
39.	69.	Telecommunicatie	Telekomunikacja	Telecommunications

Aneks 2. Druga faza okresu przejściowego dla nowych członków Unii Europejskiej we Francji. Lista 62 zawodów dopuszczonych do rynku pracy¹².

UWAGA : Polskie tłumaczenie zawodów nie ma mocy prawnej. Wiążące jest wyłącznie nazewnictwo francuskie.

	BATIMENT ET TRAVAUX PUBLICS	BUDOWNICTWO I ROBOTY PUBLICZNE
	Secteur Travaux publics, béton, extraction	Sektor : Roboty publiczne, beton, wydobywanie
1)	Ouvrier des travaux publics	Robotnik robót publicznych
2)	Ouvrier du béton	Robotnik-betoniarz
3)	Ouvrier de l'extraction solide	Robotnik-wydobywanie surowców stałych
	Secteur Bâtiment (gros oeuvre)	Sektor : Budownictwo (stan surowy)
4)	Ouvrier de la maçonnerie	Robotnik-murarz
5)	Monteur structures métalliques	Monter konstrukcji metalowych
6)	Monteur en structures bois (charpentier)	Monter konstrukcji drewnianych (cieśla)
7)	Poseur de revêtements rigides (Ex. carreleur)	Instalator pokryć sztywnych (np. glazurnik)
8)	Poseur de revêtements souples (Ex. poseur de moquettes)	Instalator pokryć elastycznych (np. układacz wykładzin podłogowych)
	Secteur Bâtiment (second oeuvre)	Sektor : Budownictwo (roboty wykończeniowe)
9)	Couvreur	Dekarz
10)	Poseur de fermetures menuisées (menuisier, serrurier)	Instalator zamknięć stolarskich (stolarz, ślusarz)
11)	Monteur plaquiste agencement (Ex. installateur de stands, de cuisines)	Monter płyt w zabudowach (np. instalator stoisk, mebli kuchennych)
	Techniciens et agents de maîtrise du bâtiment et des travaux publics	Technicy i pracownicy dozoru w zakresie budownictwa i robót publicznych (BRP)
12)	Dessinateur du BTP	Kreślarz BRP
13)	Géomètre	Geodeta
14)	Chargé d'études techniques du BTP	Pracownik odpowiedzialny za badania techniczne w sektorze BPP
15)	Chef de chantier du BTP	Kierownik budowy BPP
16)	Conducteur de travaux du BTP	Kierownik robót
	HOTELLERIE, RESTAURATION ET ALIMENTATION	HOTELARSTWO, GASTRONOMIA I ŻYWIENIE
17)	Employé d'étage	Pracownik hotelowy piętrowy
18)	Cuisinier	Kucharz
19)	Employé polyvalent restauration	Pracownik wielofunkcyjny w gastronomii

¹² Dokładne definicje każdego z zawodów znajdują się na stronie internetowej Agencji Pośrednictwa Pracy (ANPE): www.anpe.fr (Ścieżka dostępu: « Candidat », « Les conseils », « Les fiches métiers »).

20)	Serveur en restauration	Kelner w gastronomii
21)	Préparateur en produits carnés (bouchers)	Rozprawiacz mięsa (rzeźnicy)
	AGRICULTURE	ROLNICTWO
22)	Maraîcher-horticulteur (saisonniers uniquement)	Warzywnik-ogrodnik (tylko pracownicy sezonowi)
23)	Arboriculteur-viticulteur (saisonniers uniquement)	Hodowca drzew, krzewów i winorośli (tylko pracownicy sezonowi)
24)	Aide saisonnier agricole (dont les vendangeurs)	Pomoc sezonowa (w tym pracownicy przy winobraniu)
25)	Eleveur hors sol (éleveurs de porcs, lapins, volailles)	Hodowca (trzody chlewnej, królików, drobiu)
	MECANIQUE, TRAVAIL DES METAUX ET INDUSTRIES DIVERSES	MECHANIKA, OBRÓBKA METALI I PRZEMYSŁ RÓŻNY
	Construction mécanique et travail des métaux	Konstrukcja mechaniczna i obróbka metali
26)	Chaudronnier-tôlier	Kotlarz-blacharz
27)	Operateur-régleur sur machine-outil	Operator-specjalista nastawiacz obrabiarek
28)	Tuyauteur industriel (débit et assemblage de tubes)	Rurkarz przemysłowy (dzielenie i łączenie rur)
29)	Ajusteur mécanicien	Ślusarz - mechanik
30)	Stratifieur-mouliste (Mouleur stratifieur)	Formierz wykonujący elementy techniką warstwową
31)	Contrôleur de fabrication de la construction mécanique et du travail des métaux	Kontroler produkcji konstrukcji mechanicznych i obróbki metali
	Autres	Pozostałe
32)	Opérateur sur machines automatiques en production électrique	Operator maszyn automatycznych w produkcji elektrycznej
33)	Polymaintienicien (Agent d'entretien et de maintenance de l'industrie du bâtiment)	Konserwator wielofunkcyjny (Pracownik nadzoru utrzymania w ruchu i konserwacji w przemyśle budowlanym)
34)	Opérateur sur machines de première transformation des métaux	Operator maszyn pierwszego przetwórstwa metali
35)	Agent d'encadrement de production électrique et électronique	Pracownik dozoru produkcji elektrycznej i elektronicznej
36)	Dessinateur-projeteur de la construction mécanique	Kreślasz-projektant konstrukcji mechanicznych
37)	Technicien de fabrication de la construction mécanique et du travail des métaux	Technik produkcji konstrukcji mechanicznych i obróbki metali
38)	Technicien qualité de la construction mécanique et du travail des métaux	Technik jakości w zakresie konstrukcji mechanicznych i obróbki metali
39)	Installateur-maintenicien en ascenseurs (et autres systèmes mécaniques)	Instalator-konserwator wind (i innych systemów mechanicznych)
	INDUSTRIES DE PROCESS	PRZEMYSŁ PRZETWÓRCZY
40)	Pilote d'installation des industries chimiques et de production d'énergie	Zarządzający instalacjami w przemyśle chemicznym i produkcji energii
41)	Pilote d'installation des industries agroalimentaires	Zarządzający instalacjami w przemysłach spożywczych
42)	Opérateur sur machines et appareils de fabrication des industries	Operator maszyn i urządzeń do produkcji w przemysłach

	agroalimentaires	spożywczych
43)	Opérateur sur machines de première transformation des métaux	Operator maszyn pierwszego przetwórstwa metali
44)	Pilote d'installation de production de matière verrière	Zarządzający instalacją w produkcji szkła
45)	Opérateur de formage (transformation) du verre	Operator formowania (przetwórstwa) szkła
46)	Pilote d'installation de production cimentière	Zarządzający instalacją w produkcji cementu
47)	Opérateur de production de céramique et de matériaux de construction	Operator produkcji ceramicznej i materiałów budowlanych
48)	Opérateur de production de panneaux à base de bois	Operator produkcji płyt na bazie drewna
49)	Opérateur de production des pâtes à papier et à carton	Operator produkcji masy celulozowej i tekturowej
50)	Opérateur de production de papier-carton	Operator produkcji kartonu
51)	Opérateur d'exécution de façonnage	Operator-formierz
52)	Opérateur de transformation des viandes (abattage, préparation conditionnement)	Operator przerobu mięs (ubijanie, przygotowywanie, porcjowanie)
53)	Opérateur de fermentation artisanale (Production de vin, cidre, bière, fromages...)	Operator fermentacji rzemieślniczej (produkcja wina, cydru, piwa, serów...)
	COMMERCE ET VENTE	HANDEL I SPRZEDAŻ
54)	Attaché commercial en biens d'équipements professionnels	Przedstawiciel handlowy w zakresie wyposażenia profesjonalnego
55)	Attaché commercial en biens intermédiaires et matières premières	Przedstawiciel handlowy w zakresie dóbr pośrednich i surowców
56)	Attaché commercial en services auprès des entreprises	Przedstawiciel handlowy w usługach dla przedsiębiorstw
57)	Technicien de la vente à distance	Technik sprzedaży na odległość
58)	Représentant à domicile	Przedstawiciel handlowy (akwizytor, domokrążca)
59)	Marchandiser (conception de points de vente et de rayons)	Marchandiser (koncepcja punktów sprzedaży i działów sprzedaży)
	PROPRETE	UTRZYMANIE CZYSTOŚCI
60)	Laveur de vitre spécialisé	Specjalista w myciu szyb
61)	Agent d'entretien et nettoyage urbain	Pracownik nadzoru w zakresie konserwacji i sprzątnia miejskiego
62)	Agent d'entretien en d'assainissement	Pracownik nadzoru w zakresie konserwacji i asenizacji

Źródło: Ministerstwo Zatrudnienia, Spójności Społecznej i Mieszkalnictwa Francji <http://www.social.gouv.fr>